II. ч. 132. (287) Неділя, 22. червня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол. 5 чеських корон = 1 зол. 5 слов. кор. = 1 зол.

Великі подвиги нім. летунства

ОДИН ЛЕТУНСЬКИЙ ВІДДІЛ ЗАТОПИВ 636.000 ТОН

БЕРЛІН, 21. 6. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Німецькі боєві літаки затопили на морі довкола **Англії** один ворожий торговельний корабель містоти 2.000 тон і важко ушкодили три великі торговельні кораблі. На **Атлянтійському океані** один далеколетний німецький боєвий літак знищив у віддалі 1.100 км. На захід від Кадісу один ворожий торговельний корабель містоти 3.500 тон. Нічні атаки німецьких боєвих літаків звертали́ся проти портових улаштувань у Ґріт Ярмавт та проти летовища в південній Англії.

В Північній Африці невеликі стежні дії по обох боках.

Останньої ночі слабші ворожі сили скинули в декількох місцевостях західньої Німеччини малу кількість розривних і запальних бомб, котрі ушкодили тільки декілька мешкальних будинків. Німецькі нічні ловецькі літаки та протилетунська артилерія зістрілили підчас налету три ворожі боєві літаки.

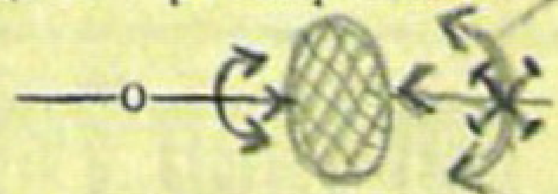
Група одної боєвої ескадри під проводом майора **Петерзена**, а пізніше під проводом капітана Фліґеля знищила від половини квітня 1940 р. безнастанними і сміливими атаками на британські привозові кораблі довкола Англії і на Атлянтику загалом **109** торговельних кораблів загальної містоти **636.000 тон** і важко ушкодили бомбами дальших **63** кораблі. У боях на фронті під **Солюмом** відзначилися особливою хоробрістю: комендант одного панцирного полку майор Бальбрінкер, командант одного відділу протилетунської артилерії капітан **Бах,** командант компанії в одному панцирному полку оберляйтнант **Ґерда** і вояки одного відділу протилетунської артилерії — надхорунжий **Ґенцлер,** підстаршина Брінк і підстаршина Кіль.

Бої в Африці

РИМ, 21. 6. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

В Північній Африці відбувається далі прочищування теренів на відтинку фронту під **Солюмом.** На фронті **Тобрука** італійська артилерія обстрілювала успішно маршові частини, що їх розпорошено. Летунство бомбардувало укріплення в **Тобруці** і при цій нагоді обкидано влучними поцілами численні англійські самоходи на південь і схід від Солюму. Зістрілено 3 ворожі літаки типу Герикен.

У Східній Африці ворог почав 17. 6. сильну атаку при участи численних боєвих сил у районі Вольхевіт (Ґондар). Ворога відперто. Він залишив на полі бою понад 400 убитих і ранених. Того ж дня ворог намагався зайняти італійські становища в **Дебра Табор,** та його негайно у протинаступі розпорошено. Скупчені в тому районі ворожі сили італійське летунство обкидало бомбами 18. ц. м. і розпорошило.

Ратифікація німецько-турецького пакту

АНКАРА, 21. 6. — Проект закону про **ратифікацію** німецько-турецького договору приязни перейде в пятницю до парляменту. В Туреччині сильне враження підписання німецько - турецького пакту триває далі. В Анкарі й Царгороді видирали з рук часописи продавцям часописів. Часописи друкували нові наклади. Офіційний часопис „Улюс" появився в сильно побільшеному накладі. Від років не було в Туреччині більшої політичної і військової події, що викликала б сильніший відгомін у турецьких народніх масах.

—o—

Ванчінвей у Матсуоки

ТОКІО, 21. 6. — Підчас прийняття в честь голови китайського уряду Ванчінвея заявив японський міністер закордонних справ Матсуока, що найбільша місія Японії і Китаю лежить у привернені тривалого миру й стабілізації Східньої Азії. У звязку з прийняттям, у якому взяли участь міністри війни, начальники штабів, голови парляментів обох країн, відбулася довша нарада між Матсуокою й Ванчінвеєм.

Анґлійські літаки над Портуґалією

ЛІСАБОНА, 21. 6. — Портуґалія вислала корабель „Карвальго Аравхо" дальші транспорти зброї, при чому багато важких гармат, для військ на **Азорах.**

Один анґлійський бомбовик висів у пятницю, через брак бензини, в Портуґалії. Залога підпалила літак і її інтерновано. Також тієї пятниці, в год. 8-ій над північною Портуґалією, появився інший бомбовик, що перелетів декілька разів понад містом Віяно де Кастельо, опісля відлетів над море й викинув поза тримилевою прибережною смугою увесь боєвий вантаж. Після цього він знову завернув на побережжя, де залога спалила біля міста Прая де Нейва важні документи. Портуґальська поліція схопила цю залогу літака й відвела її до Порто.

—o—

Проґаяна нагода

Розбудова англійських пристаней на британських островах — це один із багатьох доказів, що Англія ніколи не рахувалася з можливостями, щоб хтось колинебудь поважився здобувати ці острови. Вона була певна того, що само їх природне положення та відокремлення від европейського континенту — це найкраща захорона перед нападами іззовні. Тому й усі англійські уряди при розбудові пристаней і залізничих та битих шляхів, брали на увагу лише господарсько-торговельні вимоги, а не стратеґічні. Ще тому півстоліття англійцям і не снились можливості такої техніки у прийдешньому, що могли б з повітря чи зпід води загрозити їх потузі. Та сьогодні це дійсність, а не сон, справжнє марево, яке стоїть перед очима.

Захоплювання у свої руки світового господарського життя примушувало Англію розбудовувати лише декілька, докладніше сім, великих пристаней, а саме: Лондон, Ліверпуль, Голм, Менчестер, Савтгемптон, Брістоль і Ґлесґов, що як головні господарсько-торговельні централі зосередили 80% усіх заграничних імпортів і 90% усіх експортів. Тільки через Лондон і Ліверпуль ішло перед війною дві третини всіх експортів, а сам Лондон мав третину імпортів і четвертину експортів. При тому Лондон був і найважнішим перетранспортовим осередком. Туди переходили всі харчеві продукти, сирівці для південної Англії. Ліверпуль, давніше знана пристань для торговлі невільниками, став, тепер другою з черги базою для середньої і північної Англії. Голм виспеціялізувався для обслуги скандинавських і балтійських країв. Менчестер займався довозом сирівців для промислових потреб і вивозом промислових виробів. Савтгемптон розбудував пристань для пасажирських потреб і щойно в останніх часах почав конкурувати з Лондоном. Ґлезґов служив для потреб Шотляндії, а Брістоль став універсальним і вже зачав занепадати. Всі інші пристані мали не більше 20% у довозах і 10 у вивозах, або спеціялізувалися у риболовлі, деревному промислі, тощо.

Така концентрація у розбудові пристаней, магазинів, шпихлірів, варстатів, бюр, мешкальних будинків і т. п. — добра для господарських потреб, не для стратеґічних, тому, що ці вимагають розложення на цілий край, а не скупчення. Та ще на всіх 32 важніших пристаней аж 23 є на південних і східних берегах і тільки 9 на західніх.

Коли ж Німеччина зайняла всі побережжя, від північної Норвеґії аж до Піренеїв, коли заблькувала всі східні і південні пристані і коли до того ще летунство стало їх періщити бомбами, а підводні човни стримали европейський довіз — у цілій Англії счинилася страшна метушня.

На добавок того всього до господарських потреб чи до розбудованих уже централь достосовувано в Англії і розбудову залізниць та шляхів, так що всі найважніші лінії зосереджувалися біля Лондону в напрямі з півдня на північ. Зате інші пристані,

головно західні, не мають догідних шляхів й залізниць. А важним є не лише довіз до пристані, але й вивантаження, замаґазинування й розвезення по цілому краю товарів.

Тепер саме ця концентрація дала німецьким збройним силам великі тактичні можливості, атаки зокрема на південну і східню частину Анґлії не переводяться, тому що саме тут ці найважливіші пристані, і відсіль розходяться усі головні нерви-шляхи.

Нічого і дивуватися, що в Анґлії зразу настав господарський хаос. Навантажені *кораблі мусіли вистоювати в зах.-анґлійських пристанях цілими днями і тижнями, вичікуючи на чергу, бо не було ні вільного місця, ні маґазинів і не було залізниць для розвезення вантажів.Тому й не ставало товарів, поживи;* фабрики не працювали, а кораблі утікли з товаром перед бомбардуванням з пристаней; або тонули від бомб чи йшли на жертву вогня. Цей безлад, ця метушня не переводяться і досі. Уряд силкується рятувати положення, та не має змоги. Ще в квітні покликано до життя военно-транспортовий комітет для скоординування корабельного руху із рухом залізниць і авт. Та що цей комітет вдіє, коли ніяка комісія не всилі перебудувати тепер, підчас війни,те, що занедбане літами. Щойно в останньому часі взявся уряд до господарки, *кермованої комунікаційними засобами, наслідуючи німців.* Та це вже муштарда по обіді.

Раз прогаяна нагода — пиши пропало!

Допомога українським учителям

Український Центральний Комітет у Кракові задумує в часі літніх ферій прийти з допомогою заслуженим учителям (-кам) з метою порядкування і підкріплення їхнього захитаного здоровя. Тому, що всі віллі в наших живцях тепер зайняті, просили ми всю українську інтеліґенцію, зокрема наших священиків і вчителів, котрі мешкають у здорових, особливо ж у гірських і підгірських околицях, зголошувати якнайскоріш, найдальше до 30. червня ц. р. до Українського Центрального Комітету, Краків, Зелена 26, хто міг би дати приміщення й евентуально харч бодай на один місяць для одного, чи більше учителів (-льок). Очевидно, що помешкання і харч будуть оплачені згідно з умовою. На цей наш поклик відгукнувся перший шкільний інспектор П. Чупрун з Ноймаркту (Нового Торгу), який одночасно є головою УДК в Ноймаркті. Він цю справу полагодив ось як: 1- Учителі, котрі бажають відпочивати, можуть на вакаціях найти приміщення в шкільних будинках: Закопане, Щавниця, Коростенко, Рабка, Осєлец. Число осіб на одну школу до 10-ти. У Щавниці, Коростенку й Осельцу є вже ліжка; в інших місцевостях треба про них постаратися, 2) Щодо приміщення хворих учителів (-льок), то управителі шкіл дістали доручення переговорити на місцях пенсіонах Щавниці, Коростенку, Закопаним, Рабці.

Прохаємо інші УДК на Лемківщині, Посянні, Холмщині та Підляшші, в районах, *в яких є клі*матичні чи іншого роду лікувальні місцевості, щоб також підшукали відповідні приміщення для заслужених учителів (-льок), котрі потребують змінити своє підірване здоровя та про вислід заходів повідомити УЦК у Кракові, вул. Зелена 26.

Всі учителі (-ки), які рефлектують на допомогу УЦК у виїзді до кліматичних чи лікувальних місцевостей, внесуть умотивоване прохання до УЦК — Шкільний Відділ у Кракові, вул. Зелена 26 через приналежний УДК, або його Делеґатуру із зазначенням, на котру місцевість, чи бодай на котрий район петент (-ка) рефлектує. До подання треба долучити лікарське свідоцтво, що петент справді потребує такого виїзду до такої, чи іншої місцевости, такого, чи іншого району. Також кожне подання має заопініювати приналежний УДК, чи його Делеґатура. УЦК задумує прийти з допомогою в першу чергу тим українським учителям (-кам), котрі захитали своє здоровя фаховою і громадянською працею; тому опінія УДК, чи Делеґатури необхідна. Тільки ті прохання будуть розглядати, що матимуть лікарські ствердження й опінії УДК, чи їх Делеґатур. Тому безцільним вносити подання просто до УЦК з поминенням свого УДК, чи Делеґатури. Петент (-ки), яким УЦК признає допомогу, одержать про це повідомлення, а признану допомогу в квоті 150 зол. перешле УЦК петентові (-ці) на місце його (її) лікування, чи відпочинку, як тільки одержить від нього (неї) повідомлення.

Шкільний Відділ УЦК.

Німеччина як торговельний партнер Туреччини

Згідно зі статистичними даними про закордонну торговлю експорт Туреччини в березні ц. р. сягав 15,256.109 тур. фунтів, імпорт 7,074.996 фунтів. У перших 3-ох місяцях цього року Туреччина експортувала товарів на загальну суму 46,605.917 фунтів. Якщо взяти під увагу найважніших торговельних партнерів Туреччини, то її закордонна торговля в першому чвертьріччі ц. р. розділювалась так:

Край	експорт		імпорт	
	1000 тф	%	1000 тф	%
Велика Британія	13.077	28,06	3.722	20,08
Великонімеччина	9.308	19,97	3.145	16,74
Злучені Держави	6.520	13,99	913	4,86
Швайцарія	4.291	9,22	831	4,42
Румунія	3.585	7,69	3.230	17,19
Мадярщина	1.873	4,03	1.096	5,84
Греція	1.859	3,99	645	3,43
Швеція	951	2,04	534	2,85
Єгипет	938	2,01	277	1,48
Сирія-Ливан	682	1,46	13	0,07
Фінляндія	872	1,44	562	3,03
Італія	667	1,43	899	4,79
Югославія	542	1,16	511	2,72
Голяндія	155	0,33	252	1,34
Болгарія	347	0,75	214	1,14
Ніппон	14	0,02	213	1,14
Палестина	320	0,69	204	1,08

Як відборець турецьких товарів перше місце займає в цілому першому чвертьріччі Велика Британія, друге Німеччина (враз з Протекторатом), на третьому місці в турецькому експорті були Злучені Держави, на четвертому Швайцарія. Як іде про краї, з яких Туреччина привозила товари, то перше місце затримує дальше Анґлія, Німеччина уступає друге місце Румунії.

Між експортованими товарами Туреччини перше місце займає тютюн, що доходить до 30,37% загального турецького експорту. На другому місці є родзинки (12,6%), на третьому фіґи (8,17%). В імпорті на перше місце висувається нафта (15,69%), на друге папір (6,35%), дальше текстильні товари (6,82%) і машини (4,31%).

В чергових місяцях турецька закордонна торговля поважно змінилася і дальше зміняється. Тоді, як заморські краї, в першу чергу Великобританія і Злучені Держави втратили поважно тепер у наслідок подій на балкані, на Еґейському морю і в безпосередньому сусідстві Туреччини то турецька торговля до й з центральної Европи відбувається зовсім нормально, передусім через Чорне море і Дунай.

НОВИЙ ЛАД НА ЗАСАДАХ СПРАВЕДЛИВОСТИ

АНКАРА, 21. 6. — З нагоди підписання німецько-турецького пакту приязни подав німецький посол фон Папен турецькій пресі ось таку заяву:

„Я вдячний турецькому міністрові закордонних справ за його цінні інформації представникам преси про німецько-турецький пакт. Цей договір відновлює тільки давні приязні взаємини між Туреччиною й Німеччиною, як докази дійсного довіря, що обєднувало оба ці народи цілими століттями. Переходові непорозуміння про ціллі німецької політики щодо перебудови Европи на новий лад сьогодні вже вияснені. Коли дивимося на цю умову з точки погляду німецьких мілітарних подій, то бачимо, що Німеччина й союзні держави плянують здобути шляхом боротьби новий лад, спертий на справедливості. Вони рішені забезпечити турецькому народові таке місце й такі впливи, які належаться цьому великому й войовничому народові, цьому звенові між Европою й Близьким Сходом.

Я дозволю собі також підкреслити ці постійні змагання, що про них говорив мій приятель турецький міністер закордонних справ, а саме, щоби діло наших умов довести до найкращого завершення. І за це ствердження складаю ще раз подяку. Я вдячний також Канцлерові німецької держави й міністрові заграничних справ за те, що дали мені можність підписати цей важний документ. Ще недавно воював я в рядах турецької армії разом із синами турецького народу для великої національної справи. Тому радію, що сьогодні можу вести за ту саму справу боротьбу мирним шляхом".

Турецький міністер закордонних справ Сарачоґлю зложив у радіо ось таку заяву:

„З великою радістю подаю до відома підписання договору, що являється документом дійсної приязни. При цій нагоді вважаю моїм обовязком підкреслити ці дійсно великі змагання мойого приятеля фон Папена, цього правдивого знавця мойого краю, до довершення цього діла".

Міністер закінчив свою коротку заяву закликом до преси, щоби згідно з бажаннями обох урядів — німецька й турецька преса та радіо працювали згідно з духом приязни й обостороннього довіря, цієї основи добрих взаємин між Німеччиною й Туреччиною.

—o—

НОВИЙ ДЕРЖАВНИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ УСТРІЙ

ВІШІ, — На доручення марш. Петена випрацьовує окрема комісія закон про остаточний державний устрій у Франції. В склад тієї комісії входить девятнадцять найвизначніших правників, політиків, послів і професорів права. Предсідником призначений держ. секр. Осип Бартле.

ЦЕНЗУРА У ФІНЛЯНДІЇ

ГЕЛЬСІНКІ, 21. 6. — Президент Фінляндії наказав хвилеве загострення цензури, вісток у пресі, радіо, телеґрамі, що торкаються заграниці, або мають звязок з обороною держави. Цей розпорядок діє від зараз. Всі цензурні справи підлягають міністерству внутрішніх справ, яке стоїть у тісному порозумінні з генеральним штабом.

—o—

РУЗВЕЛТ ХОЧЕ ЗАГАРАНТУВАТИ САМОСТІЙНІСТЬ ПАЛЕСТИНИ

ЖЕНЕВА, 21. 6. — Син президента Рузвелта, Джемс, що перебуває тепер у Палестині, мав заявити, немов би Рузвелт рішився після війни створити самостійну жидівську державу в Палестині і перейняти ґарантію, безпеку й суверенність Злучених Держав. Джемс Рузвелт склав таку заяву підчас свого короткого побуту в Тель Авів і в Єрусалимі перед тамошніми жидівськими колами.

—o—

Культурне життя сучасної Франції

Цікаві процеси переживає культура сучасної Франції. Найбільш приманним для неї це цілковита розгубленість т. зв. інтелектуальної еліти, що складається з імен, на які ще не так давно звикла була орієнтуватись еліта континенту. „Як ми можемо братись за перо, сказав один із видатніших французьких письменників в інтервю з представником „Gazette de Lausanne", після того жаху, який ми пережили, після того всього, коли ми все стратили. Для нашого покоління нема майбутнього. Можливо, що юнацтво ще забуде про розгром, але ми — ніколи".

Це голос старшого покоління. Молодші ж більш життярадісні й енергійні. У громових статтях бє паризька „Жерб" по язвах недавнього минулого й накликає до творчости в імя нового, в імя завтрішнього дня, в імя грядучих поколінь, для яких слід зберегти в цей трудний час усі культурні надбання і традицію старенької Франції. Отже духовість Франції під теперішню пору характеризує з одного боку нещадна самокритика, що з питоменним французам гострим сарказмом і гумором здирає облудну позолоту з демо-ліберальної „скарбниці" духових вартостей, з другого боку — йде натиск молодшого покоління творців (і тих зі старшого, що не сприймали ліберального укладу життя) в напрямі перодження й перевиховання нації та накреслення хоч би й у загальному напрямних для майбутнього.

Чотири знаменні книги зявились у звязку з розгромом 1940 р. Це книги: Андре Сімона „Обвинувачую", Андре Моруа — „Трагедія Франції", „Хронологія помилок" — Гевилдти Фиш Армстронта й „Самогубство однієї демократії" Г. Поля. Перша книга є дуже помірковано; (незважаючи на свій наголовок); автор намагався, як сам каже „накреслити картину людської кволости не обвинувачуючи поодиноких осіб". Більш яскравий Моруа, що пластично представив повну непопулярність війни серед французької суспільности, цілковиту нездатність проводу й правдиву ролю англійських „союзників", задля яких „Франція наставляла свої груди під кулі". Не менш цікаві як історичний документ, книги двох інших авторів.

Ще поруч обєктивної критики не брак і шкіцування ідеольогічних шляхів, що ними має прямувати нова Франція. Для одних — сучасне положення Франції — Божа покара за тяжкі гріхи, зокрема за „легке й безпечне життя", що зробило „лінивство й її сестру — розніженість". Ідеал авторів цього автораменту — це поворот до спартанства, до суворого, простого життя. Так нп. Шеваліє кличе до повороту до землі, ідеалізує сільський побут, де метою життя „в поті чола працювати й страждати", — отже гасло християнської покори.

Робер д'Аркур („Погляд на шлях") виступає проти машини. Його ідеал „заміняти трактора конем, орати в поті чола, спроквола пруги за ралом"... Тоді: „почули б люди знову спів жайворонка, ніжний гимн на славу Божу, який ще вчора заглушували мотори тракторів".

І далі: „завтрішній світ — це пастушок серед стада овець, хлопя зачитанням катехизму, трудолюбивий плугатар..."

Чи здійсниться котранебудь із цих веселкових, ідилічних теорій, що нагадують дідуся Русса, не відомо, певне лиш те, що вся еліта Франції палає ненавистю до вчорашнього божества, до „віри в могутність розуму, яка привела Францію до прірви 1940 р."

Матеріяльні злидні й піклування за хліб насущний мало сприяють розвоєві духовости. Продавати образи чи різьби ще доволі тяжко як і випускати книги. Але відносини звільна наладнуються, при чому слід завважити, що велику ролю в піднесенні французького життя відіграють німці. В рямцях статті неможливо підвести білянс праці хочби франко-німецького Інституту в Парижі, що розгортає широку видавничу, театральну й викладову діяльність. Паризькі театри ніколи не тішились такою фреквенцією як нині, коли їх глядачі складаються здебільша із німецьких вояків. Театральне життя Парижу 1940-41., це окрема сторінка в історії французького театру. Рівнож і кіно підіймається з упадку завдяки видатній співпраці з німецьким фільмовим майстерством. Звільна проходять до себе й мистці, малярі, різьбарі й письменники. Видавництва передруковують клясиків і видають нові твори сучасних авторів. Великою почитністю користуються повісті Селіна, що його переслідувала демо-ліберальна кліка за його протижидівські й протимасонські книги „Подорож у глиб ночі" та „Дурниця задля однієї масакри". Цікавою новинкою була книга відомого публіциста Ж. Стареца про Петена. Відновляють свою діяльність й академії Гонкура й Французька Академія, що в 1940. ніхому не могли признати літературної нагороди. Неодмінний секретар Академії, 80-літний Сеєр їздить із юнацьким завзяттям на колесі по вулицях Парижу; це з одного боку пропаганда для наколесницького спорту, з другого — доказ невмірущости Академії, заснованої кардиналом Рішеліє, яка оце в вересні має обірати кількох нових „безсмертних". Старше покоління Франції, духового проводу, пристосовується, середнє критикує, а молоде хоче жити й творити. Саме про цю творчість молодих, не позбавлена цікавих моментів, слід поговорити іншим разом.

Ю. К.

ФРАНЦУЗЬКІ ВІЙСЬКА ПРОДОВЖУЮТЬ ПРОТИНАСТУП.

ВІШІ, 20. 6. — Як подають із Бейруту, французькі летунські ескадри успішно бомбардували в середу вечором ворожі частини панцирних військ у районі Сайдару. Французькі боєві кораблі обстрілювали англійські становища в цій околиці. На сирійському воєнному терені французькі боєві частини взяли в полон 17 ворожих старшин і 500 вояків та здобули багато воєнних матеріялів. Вночі з 17. на 18. 6. бомбардовано тричі Бейрут. Серед цивільного населення було 6 убитих і 5 ранених. Матеріяльні шкоди невеликі.

Проф. д-р М. КОРДУБА 10)

Богдан Хмельницький в Белзчині та Холмщині

В листі до сенату широко розписався про гноблення козаків Конецпольським та варварські жорстокості Вишневецького, ждав покарання цих обох головних винуватців заколоту і виставив домагання, яких сповнення мало б стати підставою замирення, а саме загальної амнестії, підчинення козацтва під безпосередню владу короля і скасування унії. Зміст листу до королевича стане більш зрозумілий, якщо згадаємо, що ще перед цим, мабуть із кінцем жовтня, Ян Казимир, загрожений суперництвом свойого брата Карла Фердинанда, вислав до Хмельницького шляхтича Юрія Ермоловича з проханням підтримати його кандидатуру, обіцюючи козакам повну амнестію та поширення їхніх вольностей. Хоч Ермолович не встиг в пору дібратися до козацького обозу, бо захворів по дорозі, все ж таки мабуть зумів якимсь чином повідомити гетьмана про свою місію. За цим здогадом промовляє рішуча заява Хмельницького в хосен Яна Казимира в першім листі до замостян і уклад листу переданого через Мокрського, що є немов відповіддю на посольство Ермоловича. Становище гетьмана не було без впливу на вислід королівської елекції. Щоправда, Мокрський приїхав до Варшави вже після вибору, але вже довго перед цим кружляли глухі поголоски, що кандидатура Яна Казимира козакам миліша, ніж його брата і його особою вязалися надії на швидке поладнання грізної української заверюхи. Чимале враження викликала заява Хмельницького. В листі до замостян, якого відпис, як ми згадували, команда Замостя вночі 6—8 листопада вислала до Варшави. Цей відпис надійшов до столиці 12. листопада, а вже наступного дня королевич Карло Фердинанд, що його вигляди в останніх днях замітно змаліли, зрікся своєї кандидатури. Уступлення найсильнішого суперника поставило вибір Яна Казимира понад усякий сумнів. Почуваючи себе вже володарем Польщі, королевич цього самого дня, коли Мокрський виїздив з-під Замостя, вислав до гетьмана свойого секретаря, Якова Смяровського, із зазивом, щоб заперестав воєнних ділань, вертався з військом на Придніпрянщину, обіцюючи негайно туди вислати своїх послів в цілі поладнання всіх непорозумінь та козацьких домагань. Два дні пізніше (17. листопада) відбулася елекція; Яна Казимира одноголосно вибрали польським королем. Кс. Гунцель-Мокрський, занедужавши вдорозі, приїхав щолиш 24. листопада до Варшави. Відповідь на привезені ним листи та усне посольство вислав Ян Казимир, вже як справжній польський король, 27. листопада через посла Станислава Голдаковського.

Тимчасом по закінченню торгів про окуп та виплаченню умовленої суми під Замостям настала повна згода. Хмельницький велів випустити на волю 60 поляків, схоплених козаками в Руді і Наролі в полон, між ними і Юрія Белзецького. Між облягаючими та обложеними швидко навязалися безпосередні взаємини. В першу чергу зацвіла торговля. Козаки й татари радо міняли добичу на готовий гріш. Замостяни за дешеву ціну скуповували золоті та срібні речі, одіж, полотно, худобу, тощо. Серед козаків був попит на тютюн, вино, горілку. Від татарів можна було звичайних полонених викупити по золотому за особу; полону із заможніших кругів, за який могли б надіятися більшого окупу, не мали. Ці торговельно-мирові взаємини мали однак для замостян доволі неприємний наслідок. З приводу негігієнічного відживлювання в поході серед козацького війська поширилася кривава бігунка (дизентерія), яка тепер перекинулася до міста, забираючи поміж виснаженої бідноти багато жертв.

З настанням перемиря Хмельницький переселився до села Лабуньок, положеного 8 км. на південний-схід від Замостя, де замешкав у дворі шляхтича Млотковського. Тут 17. листопада дав відправу першому, що завітало до нього, заграничному посольству. Були це посли від семигородського князя Юрія I. Ракоці, які приїхали до козацького обозу під Львовом в хвилині, коли козаки вже вибралися в дальший похід під Замостя. Семигородський князь просив гетьмана про підтримку кандидатури свойого молодшого сина Жигмонта на польський престіл та жертвував козакам збройний союз. Хмельницький дав прихильну відповідь і для дальшого ведення переговорів, вислав з віділжаючими семигородцями козацьке посольство до князя під проводом Івана Виговського. Сильний відділ, біля 3.000 люда, провожав оба посольства аж до семигородської границі.

(Докінчення буде).

Над Шпревою наша пісня...

Український Національний Хор В. Божика в Берліні.

„Цілий Берлін переповнений афішами й фотографіями. На вулицях, у ресторанах, каварнях, на кожному кроці впадає в око слово „Украіне" або „украінішер". На рогах будинку берлінського Вінтерґартену, на стику вулиць Фрідріхштрассе й Ґеорґенштрассе з одного, та Фрідріх- і Доротеенштрассе з другого, розвішені величезні полотнища, а на них написи „Украіне Кор".

Стільки в листі, що його ми отримали від земляка із столиці Великонімеччини. В чому таємниця тієї гомінкої реклями?

Це відомий нам і дорогий Український Національний Хор під керуванням В. Божика концертує в салі берлінського Вінтерґартену.

Минуло вже три тижні, як 1. червня почав він свої щоденні виступи. Кожного дня двічі, а кожного разу велика саля вщерть виповнена берлінською публикою, що захоплено вітають наших земляків із появою на естраді, а ще більш живлово оплескують їхній досконалий спів.

Для прикладу — кілька фраґментів із рецензій, що появилися в берлінській пресі.

„Сцена Вінтерґартену стала концертовою естрадою й ми переживаємо мистецьку подію першої ранґи: Український Національний Хор Ген. Губернаторства під його диригентом Володимиром Божиком. 24 співаки в їхній гарній, живій національній ноші, суґестивною силою звуків переносять нас із буднів великого міста до їхньої батьківщини. Багатство виразу виконання, від флетноніжного пяна до могутнього форте хору, модуляційна спромога голосів від мякого ліричного тенора, почерез знамениті середні позиції аж до повного, глибокого баса є так повне враження, ба, знамените, що гучні оплески нагороджують кожну пісню. Сумовито-поважні баляди, подивугідні, настроєво-гармонійні народні пісні й радісна, повна голосами пташин лісова пісня — це вершини їхньої дбайливо вибраної програми" —

пише Вільгельм Гакбарт у берлінському щоденнику „Нахтавсгабе" з 4. ц. м., п. н.: „Мистецька подія в берлінському Вінтерґартені. Український Хор одушевлює".

А оце черговий голос із „Берлінер Фолькс-Цайтунґ" із 5. ц. м. В рецензії п. н. „Чарівні голоси України" — рецензент Фриц Цілеш пише:

„...Червень у Вінтерґартені дає більше. З Українським Національним Хором Ген. Губернаторства є він мистецьким переживанням. 24 співаки, між ними солісти тонкої музичної культури, витягають увесь чар слов'янського мистецтва пісні. Мило дивитись, як диригент Вол. Божик схоплює руками їхні голосові акорди, переносить, плястично оформлює, степенує й насилює. Слухачі захоплені".

Врешті боевий орган націонал-соціялістичного руху Великої Німеччини „Фелькішер Беобахтер" із 5. ц. м. містить такі завваги Х. Ф. Мельмса в рецензії п. н. „Вінтерґартен у червні. 24 українські співаки":

„...в центрі програми є насправді виступ Українського Національного Хору Ген. Губернаторства. 24 співаки цього славного хору, під керуванням їхнього молодого диригента Володимира Божика приносять вибрані співи з батьківщини. Знаменитий голосовий матеріял цих співаків доходить до пориваючого вияву. А, що українці зявляються на сцені в їхній чудовій, буйній національній ноші — їхній виступ стає й для ока святковим переживанням".

Володимир Божик — це сьогодні вже відоме імя в берлінських мистецьких кругах.

В „Берлінер Фолькс-цайтунґ" (Абендсаусгабе) з 14. ц. м. надрукована довша розмова представника цього щоденника з В. Божиком п. н. „Мій ти кришталю". „Володимир Божик оповідає про свій Український Національний Хор". Переповідаючи цю розмову, редактор пише на закінчення:

„Особливо глибоке враження робить завжди на слухачів момент, коли Божик підходить до мікрофону й співає свою українську серенаду. Він перекладає нам зміст (тут зацитовані слова відомої пісні „Сонце низенько, вечір близенько").

Чи це не буде часом справжня любка, що він про неї при цьому думає? „Так", відповів він. „Це є справжня любка Це — Україна, в її широкими степами й темними гаями, батьківщина, що її пісні ми співаємо й що її понад усе любимо..."

В тексті інтерв'ю вміщена й світлина В. Божика.

Стільки, покищо, про виступи наших земляків у Берліні.

Їхні виступи на наших землях у минулому місяці знаємо. Покинувши нас — поїхали ще в деякі зборища нашої еміґрації й співали: 27. 5. в Ліцманштадті в Спортовій Галі (2.500 слухачів), 28. 5. в Каліші в міському театрі (1.000 слухачів) і 29. 5. в Позені в Університетській Авлі (1.800 слухачів). На всі ці концерти білети були випродані вже кілька днів заздалегідь.

Скрізь успіх, скрізь тріюмф нашої пісні. Але й постійна туга...

З-над берегів Шпреви, де гомонить українська пісня, прийшло до нас у Редакцію письмо від наших співаків. Вітають нас та прохають вітати всіх Земляків-Читачів. Банують за нами. Вони так прагнули б уже співати між своїми, на своїй землі...

Передаємо це привітання читацькій Громаді.

А від усіх нас кличемо нашим землякам-співакам ген, над Шпревою:

Не бануйте! Ваша мрія недалека!

До побачення!

П. С-ий.

З голосів преси

Італійський часопис про новий лад

Тижневий орган італійської університетської молоді „Рома Фашіста" у статті п. н. „Змагання до ієрархії націй" займається принципами, що кермуватимуть відновлення Европи при кінці сучасного конфлікту.

Обі потуги (цебто Німеччина й Італія) — каже автор статті — відповідатимуть перед цією Европою і цілим світом при встановленні ієрархії націй, що означатиме рятунок Европи. Перед такою метою не зможе далі існувати принцип національности, як головніший чинник при управильненні міжнародного політичного режиму. Кожний з европейських народів матиме своє місце і свої завдання, якщо не перецінюватиме себе самого та пристосується до вимог нового порядку.

——o——

Черчіль благає Америку

Американський університет у Рочестер, ню-йорського стейту, наділив англійського премієра Черчіля почесним докторатом прав. Це виходить на те, щоб дати Черчілеві нагоду промовити до американців для піднесення военного настрою, що помітно занепадає. Черчіль промовив 17. червня в радіо, але немов то би він не дякував за почесть, а благав за допомогою, бо Англія конає.

Німецькі часописи наводять цілі уступи з тієї промови на доказ, що Черчіль не тільки перестав вірити в перемогу англійців, але вже навіть цього не скриває перед світом, як то досі бувало.

„Фелькішер Беобахтер" із 18. червня пише, що Черчіль ще ніколи так наявно й різко не підчеркував свого безсилля та того, що єдина Америка — рятунок Англії. „Ми не можемо — говорив він — знати, як буде виглядати кінець війни, але всі ми по обох боках Атлянтику знаємо й відчуваємо, що важиться наша спільна доля, доля майбутніх наших поколінь". Далі співав знову пісеньку про боротьбу за демократію, за волю, за змагання з варваризмом, вихвалюючи одиноку англійську людяність і себе самого. З черги перейшов знову на благання за допомогу — поки час, бо время люте...

„Берлінер Берзенцайтунґ" із 18. червня пише під наголовком „Поможіть", що цей почесний докторат стався одинокою нагодою для заапелювання ще востаннє до американських почувань, бо Англія вже не всилі викараскатися з западні.

„Черчіль вимагає від Америки дуже багато — всього. Зясувавши пекло „змеханізованого варварського світу", він стверджує, що англійці змушені вже від року спиратися тільки на власних силах та на надіях на американську допомогу. А час наглить і кожний місяць без допомоги прискорює загрозу... Тільки в обєднанні видержимо; розділені впадемо!"

Такої трагічної щирости — пише далі „Берл. Берзенцайтунґ" — ще ніхто не почув від Черчіля. Він ще ніколи не признавався до такої слабини. Із заповіданої все певної перемоги тепер не залишилось ні сліду. Він заговорив про „небезпечну подорож", яку сама тільки Англія власними силами й коштами ніяк не перебуде. Навіть „ґенерал час" вже відслужив своє, бо час уже наглить. Одним словом — поможіть, людоньки божі, усім, чим можете й то негайно, бо пропадемо ні за цапову душу! А проте — тверезий американець витягне з цієї промови свої висновки: не пхати пальців поміж двері.

Гостра відповідь на американські зазіхання

ТОКІО, 21. 6. — Японський радіозаповідач Іші обговорював на днях висліди дотепершних военних подій і ствердив перевагу держав осі, яку вони осягнули постійним затоплюванням ворожих кораблів. Оперуючи докладними циферними матеріялами про втрати англійської фльоти і про осяги німецької летунської акції, Іші стверджує, що Англія не може виграти війни навіть при великій допомозі Злучених Держав Північної Америки. У світовій війні Америка могла дістати від тодішньої Антанти на місці зброю, зрештою її війська могли спокійно заїхати до европейських пристаней. У сьогоднішній війні цього для Америки вже нема. Референт заперечив з повною рішучістю вісткам американської преси, немов то Японія є байдужним партнером. Міністр заграничних справ Матсуока вже аж надто виразно зазначив японське становище у союзі трьох. Японський уряд приступив до нього після глибокої надуми і не змінить свого становища. Це стверджує також цісарська грамота, якої ніхто не сміє змінити. Японський нарід вміє поборотисвсі труднощі, якщо йде про виконання волі цісаря і сповнить, бо знає, що це причиниться до закріплення японської імперії. Японський уряд недозволить також на те, щоби чужі держави вбивали клина між Японією і китайський уряд в Нанкіні. Обі ці держави вже зуміють доложити старань, щоби положити кінець змаганням третіх держав розбити цей союз якого завданням створити в Азії новий лад.

——o——

Велепростірне господарство Европи

НОВІ НАПРЯМКИ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ*)

В державі, що змагала б до повної самовистарчальности, закордонна торгівля грала б дуже незначну ролю. Одначе таке відокремлення від світа, німецький націонал-соціялізм уважав неприроднім і загрозливим. „Держава повинна ...старатися досягти лише такого ступня самопостачальности, який ще можна назвати органічно здоровим, себто мати свідомість, що кожне перебільшення мусіло б виявитися таксамо шкідливми, як кожне недотягнення. Господарська політика спрямована всеціло на самовистарчальність, неминуче довели б господарський організм до завмертя, бо найважніша передумовина всякого господарського розвитку — це постійний звязок з зовнішнім світом" (Шрайбер).

Новітнє, розуміння автаркії ні троха не виключає оживленої торгівлі з іншими країнами. Навпаки, прихильники цього напрямку — це одночасно речники щирої розбудови закордонної торгівлі, правда, відповідно кермованої в інтересі національної спільноти, але не в кожній ділянці. І так з обсягу закордонних торговельних оборотів відпадають добра, конечні до заспокоєння найосновніших потреб. Годі визначити точні межі тієї ділянки. „Найконечніші добра мусить постачати для щораз то густішого населення його власний життєвий простір. Не слід ототожнювати їх з мінімум егзистенції, такий рівень не вистарчав би до задоволення европейського народу, але й не можна рівняти їх з дійсно досягненою чи бажаною життєвою стопою". (Берґгендлер).

„Націонал-соціялісти вповні свідомі, що життєвий рівень народу, якщо б мав основуватися тільки на власній харчевій та сирівцевій базі, був би на стільки низький, що не давав би змоги вдержати виконности на сучасній висоті, тоді, як саме завдяки їй нарід поліпшує свою життєву стопу..."

„Тільки шляхом доцільно продуманої виміни, від одного народнього господарства до другого може піднестись життєва стопа народу понад рівень, на який дозволяє власна вузька скиба та ще до того техніка. Цю національну систему з автаркією прохарчування й сировин з одного боку та з якнайширшою закордонною торгівлею, що цю автаркію доповнює, але не нівечить — з другого боку, націонал соціялісти називають, національною господаркою (Фелькіш авсґеріхтете Віртшафт)... Отже власний ґрунт мусить забезпечити народові головно економічну свободу; зовнішня ж торгівля — забезпечити високу життєву стопу"...

„Автаркія неозначає замкнення границь у господарсько-політичнім відношенні, тільки радше розрізнення потреб населення з військово-політичного становища: довозити тільки те, без чого на випадок біди можна й обійтись; якщо вже треба довозити й ті найконечніші добра, то їх слід громадити на складі". (Данц). Довозити слід, доки є можливість, і ті сировини чи й вироби, що дуже необхідні й їх виробляють у краю, якщо доцільно щадити власні запаси на випадок майбутньої війни. (Берґгендлер). Дуже можливо, що з подібних міркувань, Англія довозила постійно залізну руду з заграниці, хоч має багато власної.

В порівнанню з добою лібералістичної економії те основне обмеження ваги закордон. торгівлі лише до доповняльної ролі, велика й засаднича зміна. З того випливають і дальші різниці. Лібералізм кермувався майже виключно матеріяльними вигодами та перецінював хвилеві, головно користі щодо цін; в осередку всіх торговельних міркувань стояла ціна як регулятор ринку. Перед вели купці й перевагу мала купецька психологія. Краєве господарство було залежне від зовнішньої торгівлі та від вагань світової коньюнктури. Надто вільна ініціятива одиниць вела до гострої, конкуренційної боротьби й непорозумінь поміж державами. В торговельній політиці панували імперіялістичні напрямки.

Підпорядкування економії понадгосподарським цілям у націонал-соціялізмі каже нераз і в закордонній торговельній політиці не дивитися виключно на матеріяльну сторінку. Може вимагати закупів у країні продуктів, з якою бажані добрі політичні взаємини, хоч би ці продукти якісно не дорівнювали товарові з якоїсь іншої, політично байдужої держави, чи хоч би навіть треба було дорожче за них заплатити. Прикладом може тут бути аграрна продукція східніх і південньо-східних держав Европи, яка щодо якости і ціни сильно загрожена американською конкуренцією. Франція не змогла помогти своїм політичним приятелям щодо збуту; між політичними симпатіями й господарськими можливостями в цій площині були великі розходження. Англія воліла купувати дешевше збіжжя заморських країн, з якими, зрештою, була в тісних господарських, почасти й політичних взаєминах. Зате Німеччина спромагалась купувати всі сільсько - господарські надвишки тих европейських країн не лише тому, що могла їх потребувати, але й з інших причин, частинно й позаекономічних, на всякий випадок згідно зі своїми основними поглядами на закордонну торговельну політику.

Немає тут рішати ціна, зокрема не хвилева вигода. Закордонна торгівля має давати тривке доповнення краєвій продукції, забезпечувати одностайно вищий життєвий рівень. Тривкі взаємини поміж дотичними країнами дозволяють ширше розвинути у бажаним напрямі продукцію товарів, призначених на вивіз. Певність, що й у майбутності збут до взаємницької країни забезпечений, уможливлює також значні поміщення капіталу в дотичні вирібничі галузі. Одностайність розвитку й розширення продукції спричиняються з часом сильно до здешевлення виробів.

Основні зміни зайшли також у змісті й напрямних торговельних договорів. Колись це були по суті митні договори й розмірно мало звертали увагу на інші питання ніж митні ставки і т. п. Національна господарська політика звертає увагу не стільки на мита, як на загальні економічні умовини. Буває, що сторони договорюються й про введення нових продукцій для взаїмного вивозу та заздалегідь про ціну, що ніколи давніше не бувало предметом договору.

Високі оборонні мита приневолювали наставлені на вивіз краї, зокрема слабше на світовому ринку поставлені аграрні країни знижувати ціни, іноді нижче власних коштів, щоби все ж могли суперничати з краєвими цінами держав, що довозили ці товари. Мита діяли тут до деякої міри наче данини, накладані довідником на експортуючі країни. За те націонал-соціялістична політика закордонної торгівлі виходить від власної краєвої німецької ціни, і платить експортерам нпр. аграрним державам Балкану ціни понад рівень світового ринку.

Усунення митного здирства є незвичайно важним кроком до оздоровлення міжнародніх обмінних взаємин; робить їх справедливішими. Розуміється, що відпадає тут самочинно дампінґ. Продавати свої вироби закордоном нижче власних коштів чи власних внутрішніх, краєвих цін не тільки в засаді ненормальне, але й практиці стає некорисне й зайве. Ціна перестає бути регулятором ринку. Зате може бути висловом обмінного, господарського чи й політичного відношення сил дотичних країн.

Мита в системі кермованої національної господарки не грають вже тої панівної ролі, що давніше. Давніше, зокрема перед світовою війною, осередньою точкою митних договорів і взагалі міжнародньої торговельної політики було питання: свобідна торгівля чи митна оборона? Між крайніми тезами бували й різні компроміси. В повоєнній добі, коли вже, очевидно, засада митної оборони рахувалася панівною, в огнищі переговорів і догід, стояло питання: митна рівність чи диференціяція мит? Себто чи для всіх держав контрагентів мали бути однаково високі мита, чи для одних вищі, для інших нижчі, залежно від конкретних взаємин. Висловом цих засад була з одного боку умова найвищого упривилеєння, з другого митна преференція.

Прикметою хоч і не обовязковою ознакою при признаванні преференційних мит буває те, що при митній рівності тісніші чи взагалі взаємини з дотичною державою не були б можливі, якщо її вивіз не міг би конкурувати на рівних умовах з посторонніми державами, нпр. балканське збіжжя з американським. Таким чином преференція не тільки формально перечить міжнародньо-обмінній системі поділу праці з її вимогою митної рівности. Купують не там, де найдешевше, підтримують країну ніби менше виконну, дозволяють їй поширити продукцію понад давніші розміри. Становище держав контрагентів ослаблене ж інакше, коли б на їхній вивіз наложили особливо високе мито. На світовому ринку теж почасти відбивається те зміцнення й те ослаблення, коли держава, що користає з цінових вигід преференції, може туди кинути дешевші вивозові надвишки.

Преференції є засаднично конечними й позитивними щойно при деякім господарськім обєднуванні географічно близьких земель, найкраще ніби в велепростірне господарство. Але тут вже мито не грає цієї рішаючої ролі, бо її не грає вже ціна товару. Кермованій господарці та доповняльному характереві, закордонної торгівлі відповідає краще кількісне означення довозів і вивозів. Країна потребує нпр. стільки то збіжжя; ця скількість мусить бути тривко забезпечена довготерміновим договором. Але довіз не має бути більший ніж ця кількість, бо впливав би некорисно на внутрішню, краєву продукцію

Контингенти набирають зовсім іншого, засадничого значіння в новій економії тоді, як давніше були побічним засобом обмежувати не органічно довози, коли митні заборола не вистарчали. Взагалі крім митного велику ролю по війні грав адміністраційний протекціонізм з безліччю заборон, різної висоти перевозових тариф і т. д. Контингенти були тоді засобом дошкулити контрагентам, предметом жалоб і невдоволення експортових фірм, нагодою до протеґування одних на некористь інших, нпр. національних меншин і под. В новім економічнім ладі це природні й органічні засоби.

Контроля держави над закордонною торгівлею в кермованій господарці, власне самозрозуміла, теж перебула цю переоцінку. Тривкість і вирівнаність господарських взаємин вимагає довозити з тих країн, куди йде вивіз. Торговельні взаємини можуть здаватися в окремих випадках некорисними, проте понадекономічна, найчастіше політична рація може їх вимагати. Навпаки, корисний вивіз на око може підривати майбутні постійні взаємини, або йде в розріз з політичними напрямними. Над усіми такими моментами одиниця не має перегляду й не завсіди здібна поставити загальні інтереси вище своїх приватних.

Закордонна торговельна політика виявляє зворот від засобів прикметних для свобідно коньюнктуральних взаємин усіх держав з усіми, до метод, що краще відповідають поглибленні тривких господарських взаємин між близькими собі країнами, передусім географічно.

Цей зворот лежить на шляху до велепростірних обєднань.

(Далі буде).

Р. Димінський.

*) Див. „К. В." чч. 116, 117, 128, 129, 130 і 131.

Dolce farniente

Криниця, в червні 1941.

Ще не світанку — прокидаєтеся зі сну, як у країні казки. Не будить вас гамір міста, гук машин, крик вулиці. А спів соловїв, що зі світанком вливається до кімнати крізь відчинене вікно, лящить, аж роси тремтять у заграві сходячого сонця. Вся природа стає одним гимном...

Ідете грітись на сонці — попід смереки, простягаєтесь на землі. Сонце лле проміння на ваше тіло, на кожну найменшу клітину. Ви такі щасливі, як чміль, що гуде, літаючи над квітком. І ваше тіло, як і кожної сонячної істоти, наладовується енергією сонця. Ви просто чуєте, як неужиточні й шкідливі кваси випаровують із вашого організму. Правда, кожний організм — людини, тварини, ростини — потребує означену кількість квасів. Але, якших квасів у даному організмі забагато, то горе тому організмові. Те саме діється й із суспільним організмом народу.

Заходите й у місто Криницю. У першу чергу на ті ославлені мінеральні води. „Зубер" чистить шлунок, „Карло" нирки, „Криничанка" кріпить серце та нерви, „Іван" усуває всякі шкідливі кваси в організмі. Є ще лікувальна вода „Солотвинка". Назагал Криниця славиться цілющими водами.

Ходять оце жінки й мужчини хідником перед павільоном, тримають перед носом шклянки або умисні горнятка з рукою, й попивають ці цілющі води, як у Карльсбаді, Піщанах, Монтекатіні чи якомусь там Тіволі. Я пю „Криничанку": втихомирюю нерви й серце, що в тузі за рідним порогом, за родинним вогнищем, розхитались.

Ідучи вулицею повз одну хату, завважив я на подвір'ї коець, а в ньому кури та півні: розуміється — призначені для лікуванців. І знаєте: сиділи б там, у койці, в обличчі такої перспективи, тихо та мирно. Де там! Скачуть, єрепеняться, тнуться взаїмно; кров тече, піря летить, гребені пороздирані, очі запухлі, а деякий когут уже й без ока. А я, й ще якісь незнайомі чужинці, здається, ніппонці, стоїмо й сміємось. Ніби, жаль тварини, що так себе взаїмно нищить, бо ж краще ці останні хвилини життя провести в мирі, виспівуючи по когутячому „Де згода в семействі". І то зовсім щиро й спонтанно співати цю пісню: бо, як вони, ці кури, вже сидять у койці, то їх існування має ясно означену ціль і межу. Але, з другого боку, нема чого дивуватись їм: адже ж коець тісний, малий! Це тобі не широкий двір, тік, сад — де б можна похожати та якесь зеренце, комаху, хробачку найти! От, тому й гризуться! Різне приходить на думку, коли так дивитись...

По дорозі заходите до „Руху", де мій приятель керманичем. Все тут доладно, акуратно, повний вибір часописів, журналів, книжок. Деякі книжки високої наукової чи мистецької вартости, гарно й чепурно видані. Думаю і про наші книжки. Продає мій приятель і папіроси. Завважую, що не всім продають їх. До одного „цивіля", що хотів купити папіроси, мій приятель каже:

— Папіроси продаю тільки для війська й для тих, що їх знаю.

— А що ж робити, щоб купити папіросів? — сумно питає курець.

— Ну, моїх покупців я знаю тих, що постійно купують часопис! Який собі хочуть, такий купують! — відповідає мій приятель.

— Ну, то дайте „Краківські Вісті"...

— Знаєш, — каже пізніше до мене приятель, — інакше не можна призвичаїти їх до часопису. А так, із папіросами, купують і часопис! Мені байдуже, який: кожний купить собі той часопис, що йому підходить: чи „Краківські Вісті", чи „Краканер Цайтунг", чи „Дас Райх", чи ще інший. Врешті — невідомих типів збуваю нічим, бо це, звичайно, „паскарі", а я продаю тільки певним, мені знайомим, які не паскують.

— Справді, радикальна й чесна метода! Бо має чоловік на папіроси, то може мати й на часопис!

Інколи йдете на ті невисокі, мякі горби, що простягаються довкола Криниці. Кажу: мякі горби, бо нема тут ні одного верха, щоб ви мусіли на нього видряпуватись, мучитись, томитись, пріти, задихуватись. Це вам не Довбушанка, не Горгани, не Синяк, на які ви, здіймаючись, сапали, коліна розбивали, пальці обтовкали, а вітер шпарив, а сонце пражило. Тут без утоми вилізеш. Гори маєш лагідні, спокійні. Лиш ген, далеко, нерідні Татри шкірять зуби й тебе завидки беруть.

Вечорі тихі та богобійні. В перших сутінках солові видзвонюють свої мельодії й пахне квіт горобини...

Михайло Островерха.

Українська торговельна школа в Білій

На великі труднощі натрапила організація української Торговельної Школи в Білій на Підляшші осінню 1940 р. При всіх труднощах і браку приміщення для школи — почалася наука 3. X. 1940 з 123 учнями з поблизьких і дальших сіл Підляшшя з повіту Білої і Радиня.

Дня 26. V. відбулася клясифікація 112 учнів (65 хлопців, 55 дівчат). Клясифіковано 109, неклясифіковано 3 з причини слабого здоровля. Цим назначено додаткові терміни іспитів по феріях. Перейшло до кл. 2 з поступом дуже добрим 10, з поступом добрим 36, з поступом достаточним 55, разом перейшло 101, репробованих 8 учнів.

У шкільному році 1940/41 існувала лише перша кляса з чотирома відділами. Учні були приділені до відділів після їх знання. До 1 відділу (А) належали учні, які покінчили кілька кляс гімназії. В відділі 4 (Г) були учні найслабше розвинуті. У відділі першім (А) було на початку 19 учнів, у відділі 2 (Б) 35, у відділі 3 (В) 34, у відділі 4 (Г) 37. Діти були з таких суспільних верств: діти рільників 84, учителів, 2, священиків 4, вільних фахів 5, ремісників і робітників 8, купців 3, урядовців 4, міщан 2 — разом 112. Віроісповідання учнів: православних 106, грек.-кат. 3, рим.-кат. 3. З міста Білої було дітей 14, з повіту Біла 94, з повіту Радинь 4. Діти мешкали: у батьків 14, в шкільн. інтернаті 65, приватно 27, доїздило ровером 6. Учні мали приміщення в Білій у шкільнім інтернаті під опікою д-ра Домбчевського. В інтернаті дбано про нац. суспільне виховання учнів і учениць, відбувалися виклади історії, наука українських пісень і гутірки на різні теми.

При школі існувала читальня з бібліотекою, Учні сходилися раз на тиждень до читальні переглядали часописи, виголошували реферати й т. д. Курінь Юнацтва мав 4 хлопячі чоти й 3 дівочі. Сходини куреня відбувалися раз на тиждень по чотам. В першім півріччі на всіх сходинах був вправний опікун, чи опікунка (проф. Кміт, потім п. Копач, для дівчат проф. Шумовська). В другім півріччі опікунки відбували лише з чотовими і роєвими т. зв. відправи провідників і провідниць, а працю по чотам вели самі чотові і їх заступники. На сходинах перероблено історію України (княжа доба), життєписи великих постатей, пластові гри і забави, вправи вільноруч. Курінь відбув також 4 прогульки під проводом п. Копача — на яких переведено низку теренових вправ і гор. Курінь підготовляв національні свята. Відбулося Свято Борців 23 грудня. Свято 28 січня, Святочні сходини присвячені памяти Олги Басараб, Концерт Тараса Шевченка, Святочні Сходини присвячені сл. п. полк. Є. К. Курінь видавав шкільну газетку „Бурштиновий Шлях". З огляду не передвчасне закінчення шкільного року вийшло лише 2 числа (квітень, травень). З причини того передвчасного закінчення шкільного року не відбулися кінцеві іспити Куреня. За патрона Курінь мав Князя Святослава Завойовника. Мав відбутися курс для підготови нових учнів на черговий шкільний рік до торговельної школи. Одначе з браку приміщення він не відбувся. Вписи до другої і першої кляси на рік 1941/42 відбудуться після 25. серпня 1941 року.

Клясифікацію переводили професори: Дир. М. Познахівський: товарознавство — всі відділи, книговодство 1 від., Проф. Мадич Володимир: організація торговлі — всі відділи, книговодство відділ 2, 3 і 4, купецькі рахунки відділ 1 і 2. Проф. Федюшкова Стефанія: німецька мова — всі відділи, листування в українській мові — всі відділи. Проф. Кміт Михайло: техніка реклями — всі відділи, наука машин — відділ 2, 3, 4, географія господарча — всі відділи, руханка — всіх хлопців. Проф. Шумовська Ірина: стенографія — всі відділи, писання на машині — відділ 1, рахунки купецькі — відділ 3 і 4, руханка дівчат. О. Павло Дикий — релігія православна. О. Юрій Пашківський — релігія греко-католицька.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ВИСТАВУ УКРАЇНСЬКОГО МАЛЯРА В МІЛЯНІ.

Молодий український маляр І. Курах, абсольвент мілянської Академії Мистецтва, влаштував у Мілянї з початком травня ц. р. у галерії Машіоні (вул. Боргоново 15) виставу своїх творів. З приводу цієї вистави мілянський часопис „Ля Сера" писав ось що: „Іван Курах виявляє химерний та фантазійний темперамент. Це молодий маляр, який вживає техніку й стиль, інколи незгідні, але, добре вдивляючись, ми бачимо, що вони злучені якоюсь внутрішньою споєністю, яку виявляє Іван Курах у серії картин із субстратом романтичним, чи просто трагічним". — Інший мілянський часопис „Амброзіяно" писав: „Курах — автор гарних алегоричних або абстрактних картин і щирих імпресій із поля й українських сіл; деякі з них просто таки поетичні". — „Іль Пополо д'Італія" помістив таку оцінку: „Маляр Курах представляється у найрізнороднішому комплексі 54 праць, і дозволяє нам устійнити, як він поводиться та залишається вірним — духом і формою — мистецьким властивостям своєї землі, з почуттям містицизму й символізму та нахилом до релігійних тем. В його образах находяться вистарчальні речі, щоб висловити похвальну оцінку для цього молодого й дрібного маляра".

—o—

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В СТЕМФОРДСЬКІЙ ШКОЛІ.

Дня 30. березня ц. р. переживало українське громадянство Стемфорду та довкільних місцевостей у Злучених Державах духовий бенкет, що його влаштувала молодь українських стемфордських шкіл, середньої й вищої, спільно з місцевими установами. Львину частину Шевченківського свята підготовила молодь; виконання добірної програми могло б вдоволити й дуже вибагливого слухача. Те симпатичне стемфордське свято пригадувало добре наші традиційні Шевченківські вечірки української гімназійної молоді в старому краю.

Виступи шкільного хору — „Заповіт", бурсацька пісня з 17-го століття та Матюка „Кріпись, Україно" — дали нагоду пізнати невеличкий, але добре здисциплінований хоровий гуртoк молоді. Дует студ. Медведя та Атляса відкрили гарний голосовий матеріял наших симпатичних хлопців. Інструментальний дует, що його виконали два неукраїнські студенти стемфордської школи, робив добре враження. Музичну програму молоді підготовив проф. Рудницький.

Подих старокраєвих Шевченківських вечірків вносила сценічна картина. Добре вивчені ролі головних дієвих осіб, відіграних студ. Яросевичом та Шарим, природня гра та відповідні декорації ділали в першу чергу на уяву молодих товаришів, із яких неодин хотів би бути тим козаком у синім жупані чи майбутнім поетом Тарасом. Картину підготовив проф. Іванчук.

Основно передуману, святочну промову виголосив із гарячим чуттям проф. Чубатий, який теж занявся аранжуванням цілого свята. У своїй промові прелеґент зясував спеціяльну ролю Шевченка в пробудженні українського народу; вказав, що джерело сили Шевченківського слова та жертви всього його життя для Батьківщини лежало в його глибоко релігійній душі й тим Шевченко був такий близький українським віруючим масам.

З кінцевою хоровою точкою виступив місцевий парохіяльний хор під орудою п. Шавинського, який, доповнений молодими силами, робить щораз то кращі осяги. Парохіяльний хор виконав вдатно збірку народніх та патріотичних пісень Свято закінчено національним гимном.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЧЕРВЕНЬ.

22. Неділя — 2 по Зісланні св. Духа.
23. Понеділок — смч. Тимотея.

—

— ПРАЗНИК ПРЕСВ. ЕВХАРИСТІЇ. Порядок Богослужень у греко-катол. церкві у Кракові: субота, 21. червня: год. 18 — Вечірня з Литією. Неділя 22. червня: від год. 6 до 8.30 що пів години читані Служби Божі; год. 9-та: співана Служба Божа з проповіддю і з виставленням Найсв. Тайн. Опісля біля 11-ої год. процесія до 4-ох престолів, при яких відчитають 4 евангелії з суплікацією. Остання читана Служба Божа в 12-ій год. Пополудні в 4-ій год. Вечірня, молебен до Ісуса Христа й одногодинне виставлення Найсв. Тайн (Свята Година) та суплікація. — Гр.-кат. Парохіяльний Уряд у Кракові. 2х

— ПРИЙМЕМО ЗАРАЗ 2—3 УРЯДОВЦІВ до адміністрації. Подання із залученим перебігом праці, заопініовані УДК, пересилати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— ВСЯКЕ ЛИСТУВАННЯ для п. ґен. М. Капустянського просимо слати не до Редакції, але на таку адресу: Ґен. Микола Капустянський, Краків, Ґрінештрассе 26/3.

— ЛІСНИКИ: лісові інженери, лісничі й персонал лісової служби, досі в нас не реєстровані, які бажають працювати на українських етнографічних теренах, подадуть негайно свої життєписи й адреси до УЦК. — Господарський Відділ, Краків, Зелена 26/7.

— ЗАМІСТЬ ВІНКА на могилу бл. п. підполк. Олександра Доценка, складаю на Фонд Допомоги Українському Студентству 100 зол. — Рівночасно повідомляю учасників похорону, що світлини, які я робив, можна оглянути під такою адресою: Краків, Краківська 21, м. 25, від год. 8—14. — Леонід Царик. 2178

— ЗАМІСТЬ письменних повідомлень про наше вінчання, яке відбулося 14. червня ц. р. у Кракові, складаємо на Фонд Допомоги Українському Студентству 20 зол. — Олександер і Ліда з Пашкевичів Ганаси.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Через Делегатуру УДК в Єнджейові: Макаруха І. 5, Брама В. 2, Козлинський М. 4, Паньківський Ю. 5, Сахно Р. 10, Яців Р. 10, Думич В. 1.50, Береза Р. 10, Шурта Т. 3, Іскра І. 2, Ландяк М. 5. Разом 57.50 зол. — Курс Садівничок, Ярослав 12, Кооп. „Сільський Господар", Сосниця 20, Воля Розвиницька, збірка 37.50, Розвиниця, збірка 54.80, Коваль І., Розвиниця 2, Гнат Антін 4, Лемех Петро 5. — Постійні жертви: Бречко М., Ярослав 5, проф. Шемердяк, Ярослав 3.50, суддя Подлуський, Ярослав 1, д-р Семчишин, Ярослав 6, м-р Заяць В., Ярослав 80. — Хто черговий?

— РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ НА УЧИТЕЛІВ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ШКІЛ. Усі: 1. інженери агрономи, 2. абсольвенти рільничих середніх шкіл і 3. абсольвенти загальноосвітніх середніх шкіл, що мають практику у сільськім господарстві, а хотіли б працювати в сільсько-господарських професійних школах, надішлють негайно, а найпізніше до 30. червня ц. р. зголошення до УЦК, Краків, Зелена 26., долучуючи до нього: 1. життєпис, де треба між іншим подати час і рід сільсько-господарської практики, 2. відпис (наразі може бути нелеґалізований) свідоцтва покінчення середньої школи, 3. по змозі посвідку відбуття сільсько-господарської практики (за таку можна вважати й працю на власному господарстві), 4. опінію відносного УДК (Делеґатури) враз із ствердженням українства кандидата. На підставі тих залучників устійниться, хто з кандидатів потребуватиме пройти ще вишкіл на відповідним курсі, а хто відразу могтиме розпочати працю в сільсько-господарській професійній школі. — Шкільний Відділ УЦК.

КОМУНІКАТ
УКРАЇНСЬКОГО КОНСУМУ В КРАКОВІ.

В тижні від 23. до 29. червня будемо видавати такі приділові **продукти:**

Хліб і мясо в дотеперішній кількості й ціні.

Муку на нормальні карти (дорослі й діти), відтинки 24, 25, 26 і 27, по 400 ґрамів на особу. На додаткові карти II, відтинки 5, 6, 7 і 8 по 400 ґрамів на особу.

Заввага. Хто в минулому тижні не вибрав ще мармеляди, дістане її в біжучому тижні. Хто не вибрав ще бульби, нехай подбає вибрати її ще в понеділок 23. 6., бо пізніше вже її не будемо видавати.

Управа.

Малий фейлетон

От так собі...

Доволі часто пишеться в нас, що історія повторяється, або не повторяється. Буває, що в тому самому часописі й на цій самій сторінці є раз так, раз інакше.

Воно є правильно. Бо може бути так і сяк: залежить, як кому подобається і який мудрець пише. Все можна доказати, навіть кожний мусить повірити.

Та йде про устійнення. Треба ж раз поставити якусь тезу. І я ставлю.

Отже, не все повторюється історія в народів. Повторюється тільки в нас. І то з усією докладністю, фотографічно.

Примірів — без міри. Але я подам один: **сварку**. Вона не переводиться, від віків триває і все повторюється, бо на те й сварка, щоб повторювалась, тільки повторюється в іншому виді.

Походить від народу. От, пригадую собі ще дитиною таку сварку на селі. Це був свого роду церемоніял, освячений звичай із прадавнини.

Починалось звичайно пізньою весною, дещо по роботах, коли в людей було більше часу. Під вечір, як заходило сонце, ставали баби на перелазі. Спершу дві. Ставали — й починали лаятись.

— А ти, мовляв, мого чоловіка... а ти чарівнице, ціле село знає: коровам молоко відбираєш, на лисій горі з коцюбою увіхаєшся...

Потім підходили чоловіки та починали собі:

— Ти моєї жінки не займай, зась тобі до неї! Видів що вона на росі сметану збирала, на кацюбі їхала, з чортом завдавалася, що хвіст у неї росте?...

— Люди виділи! Ціле село виділо!...

Сварка завогнювалася, темпо чимраз більшало, баби раракали, як на лотоках, — впадали з підбасками чоловіки.

Ген, із усіх усюдів збігалися люди.

Я вилізав на високий паркан і слухав. Старий Василь, пастух, підсаджував мене та підтримував, щоб я не впав.

— Доська ліпша до сварки, — критикував він, як досвідчений рецензент. — Ганька язиката, але за-молода. Куди їй!... — та махнув тільки рукою.

А від нас, із подвіря, бігла притьмом уся служба: парубки зі стайні, дівки з кухні й городу.

Батько й мати сиділи на ґанку, за диким виноградом, і не спинювали.

Це ж сусідська річ: біжать помагати сваритись...

Гарно було. Весна. В ставку ряхкали жаби, пахли акації, лише не чути було, як шумів млин. Заглушувала сварка.

Стільки літ минуло! Все змінилось, навіть і сварка. Село вже не свариться; свариться тільки місто. Й то не вечером, а ввесь час...

— — — — — — — — — —

Та що до тієї історії... Знаю тільки один такий випадок, де вона не повторюється:

Якраз тому рік минули роковини походу Батія. Жахливі були тоді часи. Все втікало, куди очі несли.

Звичайно скривались під воду, брали в губу очеретину й так дихали. Це було щось у роді тодішнього перископу, чи вентилятора. Так сиділа ота еміґрація гуртом під водою, але не сварилась. Один одного навіть не потрутив. Знав, що все пропаде, татари побачать...

Просиділи нераз не день і не ніч. Опісля вилазили, бралися за працю, за відбудову. Життя наладнувалось. Знову розцвітали сади, виходили плуґатарі на ниву, народ благословив ясні зорі й тихі води...

І тут історія вже не повторюється.

А шкода!...

ЛЕЛЕ.

СОЛЮМ — ПЕРША БОРОТЬБА РІВНИХ СИЛ.

НЮ-ЙОРК, 21. 6. — Анґльофільський часопис „Ню-Йорк-Таймс" пише в звязку з невдачами анґлійців під Солюмом ось що: „Сотні анґлійських танків, кинені до боротьби, щоби заволодіти Солюмом, є доказом, що тут йшло про акцію на велику міру. Одначе анґлійці потерпіли таку невдачу, що мусіли навіть боротися за можливість відвороту. Була це перша боротьба, в якій анґлійці виступили з такою самою кількістю повзів і літаків, що й німці. І саме ця битва доказала, що німецьке головне командування стоїть вище. Зокрема анґлійське летунство зовсім немає таких сил, щоби дорівнювати німецьким".

НОВІ ЗНАКИ ФРАНЦУЗЬКИХ ЛІТАКІВ.

ПАРИЖ, 21. 6. — Французькі та анґлійські літаки досі мали такі самі знаки державної приналежности. Вони мали синебіло-червоні розети або трьохкольорові поля на крилах. Підчас боїв у Сирії, дуже важко було розрізнити французькі літаки від анґлійських. Тому французькі літаки в Сирії дістали нові знаки: голови моторів помалювали на жовто або на червоно, крім того деякі частини крил помалювали у жовті й червоні смуги. Очевидно, що французькі літаки затримали дотеперішній державний знак, яким є сине-біло-червона кокарда.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОВНОВЛАСНИК РУЗВЕЛТА В КАЇРІ.

АНКАРА, 21. 6. — До Каїра приїхав літаком спеціяльний повновласник у справах воєнних достав до Анґлії, Еверел Геримен. Він хотів почати з Каїра поїздку по Близькому Сході. Тепер не знати, чи з огляду на підписання німецько-турецького договору приязни, Геримен поїде до Анкари.

З приводу підписання цього договору в Злучених Державах запанувало замішання. Доказом того є те, що Санер Веллес не хотів дати ніяких пояснень німецько-турецького союзу на пресовій конференції. Веллес пояснив, що наперед сам мусить собі зясувати справу.

НАСТУП АНҐЛІЙЦІВ НА ДАМАСК.

ВІШІ, 21. 6. — У Віші нічого не знають про те, немов би анґлійський ґенерал Вільсон поставив до ґенерала Денца ультімат щодо здачі міста Дамаску. Такі вістки відповідали би анґлійським плянам, а саме спробувати, чи не вдасться самою тільки пропаґандою спонукати до застановлення дальших воєнних кроків. На пресовій конференції у Віші підкреслювано, що анґлійці і прихильники де Ґоля змагають зайняти Дамаск за всяку ціну. Бої на передмісті Дамаску, Мецце, були дуже гострі, до того з великими втратами для ворога. Там йде боротьба за летовище. Дамаск ще держиться. Французькі війська мусять там боротися серед спеки, безупину і без відпочинку. Також Мердюм ще держиться а в околицях між Кунейтрою й Деррою, що лежить близько палестинської границі йдуть ще постійно завзяті бої.

У Віші стверджують, що анґлійський напад на Сирію вже стратив з днем підписання німецько-турецького мира всякий змисл. Як довго Анґлія мала ще надію втягнути Туреччину на свою сторону, могло бути в інтересі Анґлії скріпити після здобуття Сирії Туреччину проти німецьких змагань дістатися на Близький Схід, а навіть якнайскоріше дістатися до границь Туреччини, щоби мати з нею звязок. Але тепер після німецько-турецького пакту приязни вже відпала та ціль.

—o—

ЧЕРЧІЛЬ ЗАЦИТЬКУЄ НОВУ ЗЕЛЯНДІЮ.

ШТОКГОЛЬМ, 21. 6. — У пятницю приїхав до Лондону голова ново-зеляндського уряду Фрейзер. Він приїхав літаком внаслідок настирливого бажання Черчілля, який хоче задобрити Нову Зеляндію, де запанувало велике невдоволення, яке постійно зростає. Приїзду Фрейзера до Лондону домагався також і анґлійський воєнний провід. Фрейзер має брати участь у засіданнях анґлійського воєнного кабінету.

—o—

Дрібні оголошення

Пошукую друзів із села Кюрниці, пов. Дрогобич. Марко Іван, Rosenbach, p. Schönheide, Kr. Frankenstein. 2174 1-1

Пошукую друзів із села Ніври, пов. Борщів. — Грубащук Дмитро, Rosenbach, p. Schönheide, Kr. Frankenstein. 2175 1-1

Пошукую знайомих із села Уманці, пов. Горохів. Карилюк Григорій, Schland a. K., Remonteamt, ü/Löbau. 2176 1-1

Пошукую знайомих із Поточа, пов. Бережани. — Гемзюк Теодор, b. Kurzbach, Bischofsburg, Verbandstr. 39. 2177 1-1

Пошукую сина Василя Лабенського. Вістки слати на адресу: Неоніля Лабенська, Сянік, Собеського 4. 2171 1-3

Вп. Сташко Володимир, що працював у ревізійному бюрі Черного Ф. у Кракові, подасть свою адресу до Адмін. Кр. Вістей. — М-р Рожанковський, Зелена 28/10. 2140 2-3

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 миліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.“: Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва“ Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei“, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79